

d

Bijlage II.

BIJLAGE BEHORENDE BIJ HET VERSLAG VAN DE VERGADERINGEN VAN DE B.V.D. MET VERTEGENWOORDIGERS VAN EEN AANTAL POLITIEVERBINDINGEN, GEHOUDEN RESPECTIEVELIJK OP 17 EN 29 MAART 1960.

Vraag 1. Beschikt U over beveiligingsvoorschriften?

Het overgrote deel blijkt geen schriftelijke en een aantal wel mondelinge voorschriften te hebben. Uit de toelichting ter vergadering blijkt, dat allen ongeschreven regels ("huisregels") hebben, aangepast aan de plaatselijke situatie en verhoudingen, hoofdzakelijk bekend aan I.D.-personeel.

Voor een aantal der aanwezigen is het niet aanstonds duidelijk, wat onder beveiligingsvoorschriften verstaan moet worden; immers het I.D.-personeel heeft een B.V.D.-diploma en heeft deswege security-begrip.

Voorts blijkt bij vele I.D.-en de toegang tot de werkruimten van de I.D. aan publiek en/of niet-I.D.-personeel verboden te zijn.

Het I.D.-personeel is als 't ware vergroeid met het veiligheidsbegrip. Opvoeding door collega's aan nieuwkomers is vanzelfsprekend.(Rtd.)

Schriftelijke voorschriften zijn in voorbereiding; afgewacht moet worden, of er nog suggesties dienaangaande uit de vergadering naar voren komen.(Utr.)

Voorschriften inzake de I.D.-beveiliging aan overig politiepersoneel is psychologisch onjuist; de I.D. is grondig afgesloten van de rest; het geheime karakter is in en buiten de I.D. vanzelfsprekend.(Rtd.)

Uitbreiding van beveiliging tot het gehele politiebureau, ja tot de gemeentelijke instellingen is noodzakelijk; **beklemt**oning hiervan door het centrale gezag eveneens.(Tilb.)

In verband met de bezetting van de I.D. door één man, worden, ook al in verband met zijn opleiding, veiligheidsvoorschriften overbodig gevonden.(Vl.)

Commentaar van B.V.D.-zijde:

Het op schrift stellen van de "gewoonte"-regels is uit een oogpunt van discipline goed.(S.D.) Voorschriften in zwart op wit is voor nieuw personeel en nieuwe chef een basis waarop gewerkt wordt.(Cr.)

In de set B.V.D.-cursusstof inzake het onderwerp "Beveiliging" zijn voldoende gegevens aanwezig om voorschriften te maken.

De B.V.D. wil gaarne op zich nemen een algemeen patroon - in verteerbare vorm - voor beveiligingsvoorschriften met praktische suggesties toe te zenden (S.D.,)

Resumerende stelt Mr.SINNINGHE DAMSTÉ vast, dat er in het algemeen mondelinge afspraken zijn. Als deze er goed inzitten, dan is er dus een voorschrift. Hij laat derhalve aan het eigen beleid van de korpschef over, hoever hierin te gaan. Het schriftelijk vastleggen heeft het voordeel, dat de betrokkenen niet zullen kunnen zeggen niet te hebben geweten waar zij aan toe zijn en er bestaat voorts een mogelijkheid om zich als chef te kunnen déchargeren.

Vraag 2. Op welke wijze is de beveiliging van sleutels (inbegrepen reserve-sleutels van opberg- en werkruimten) geregeld?

Deze regeling is bij op één na alle aanwezige politieverbindingen goed, of wordt na mondelinge toelichting als goed bevonden.

Voor zover er een "moeder"-sleutel voor de appartementen is, berust deze i.h.a. onder het beheer van de wachtcommandant c.q. inspecteur van dienst. Het gebruik maken daarvan is niet geheel vrij, doch onderworpen aan belemmeringen. Voor het merendeel zijn de sleutels van de opbergruimten in het bezit van het I.D.-personeel of chefs, ieder is daarvoor persoonlijk verantwoordelijk.

Eén der aanwezigen kan geen antwoord geven op de vraag, waar de H.C. de sleutel van de I.D.-kluis opbergt.

In het algemeen wordt niet geantwoord op de vraag, of en hoe de beveiliging van de reservesleutels is geregeld.

Vraag 3. Wordt na afloop van de dienst een sluitronde gemaakt ter controle of de opbergruimten van gerubriceerde gegevens naar behoren zijn afgesloten?

Al naar gelang der lokale omstandigheden wordt óf een sluitronde gedaan óf niet, als gevolg van de situatie der werkruimte, waardoor volledige afsluiting door eigen I.D.-personeel geschiedt. (Gron., RP Gron.)

Het bereiken van de werkruimte door ramen uitkomende op een binnenplaats is in één geval zeer wel mogelijk, en wordt uiteraard als niet ideaal gezien. (Nijm.) Vide sub 4.

Commentaar van B.V.D.-zijde:

De heer wijst op het gebruik van een brandkast, waarin, aldus het Rubriceringsvoorschrift, "bij voorkeur" van moet worden gebruik gemaakt bij het opbergen van geheim en zeer geheim gerubriceerde geschriften. Hij wijst voorts op de sloten in stalen kasten en bureaux, waarin codenummers zijn geslagen. Hij beveelt het uitvijlen van die nummers aan, omdat de fabriek bij opgave van deze nummers de bijpassende sleutels kan leveren en in de praktijk ook vlotweg levert. (Zie ook vraag 4).

Vraag 4. Zijn de plaatsen waar gerubriceerde gegevens bewerkt of verwerkt worden tijdens de diensturen voor onbevoegden (buitenstaanders) toegankelijk?

Deze vraag wordt, voor wat de I.D.-ruimten betreft, door alle aanwezigen ontkennend beantwoord, nadat is vastgesteld, dat daarin tijdens de diensturen niemand toegang heeft, óf er is bevoegd personeel, óf de stukken zijn opgeborgen.

Niet altijd is aankondiging van komend bezoek mogelijk (dit geldt vooral daar waar tevens in de kamer van de I.D., de V.D.-zaken moeten worden afgehandeld). Separatie van I.D.- en V.D.-ruimten is vanwege de kleine behuizing vaak onmogelijk.

De aanwezigen van de tweede bijeenkomst maken zich meer zorgen over het verkrijgen van toegang tot de I.D.-ruimte van buitenaf, b.v. via balcon en regenpijpen (o.a. R.P. Amsterdam);

Men ziet in het aanbrengen van tralies voor de vensters, hetzij binnen of buiten, geen heil. Het afsluiten van houten (hardboard) kasten, acht men onvoldoende mogelijk.(alg.)

Aanbevolen wordt over slecht afsluitbare eenheden, een traliewerk (hekwerk) aan te doen brengen, dat op zichzelf wél goed te sluiten is.

Commentaar van B.V.D.-zijde:

Mr.SINNINGHE DAMSTÉ wijst er op, dat bij het ontwerpen van een nieuw bureau met deze vraagstukken rekening kan worden gehouden. Voor het verstrekken van adviezen zal de B.V.D. graag behulpzaam zijn. Bij de Rechtelijke Macht gaat men op het gebied van de beveiliging iets doen, dus bij de Rijkspolitie kan wellicht ook wat gedaan worden.

De heer wijst nog op het nut van een effectieve alarminstallatie en voorts op een eenvoudig aan te brengen middel in stalen kasten, waardoor de deuren, die in den regel met een schroevendraaier geforceerd kunnen worden, niet kunnen worden geopend.

Vraag 5. Op welke wijze wordt contrôle op bezoekers uitgeoefend?

Deze vraag behoeft in feite geen beantwoording.
Voor de I.D. is overal contrôle op bezoekers aanwezig.

Vraag 6. Is de berging van gerubriceerde gegevens zodanig gecentraliseerd, dat een aparte beveiliging daarvan of het instellen van de zgn.beveiligde zône mogelijk is?

Deze vraag wordt algemeen bevestigend beantwoord.

Vraag 7. Is het schoonmaakpersoneel op betrouwbaarheid onderzocht? Verrichten zij hun werkzaamheden onder voldoende contrôle?

Het schoonmaakpersoneel blijkt te worden gescreend bij alle aanwezige politieverbindingen. De schoonmaakwerkzaamheden worden alleen te Arnhem en Haarlem niet onder contrôle verricht. Een eenvoudige oplossing heeft Rtd.: Van 8 tot 9 uur komt de werkster en tevens bij toerbeurt een rechercheur voor contrôle.

Vraag 8. Zijn de telefonistes op betrouwbaarheid onderzocht? Verrichten zij hun werkzaamheden onder voldoende contrôle?

Deze vraag wordt door alle aanwezigen bevestigend beantwoord. Utrecht vestigt er de aandacht op, dat aldaar de telefonistes vallen onder de P.T.D. en niet onder het gemeentepersoneel. De I.D. beschikt overigens over een eigen telefonische verbinding. (Utr.,Schiedam).

Vraag 9. Is een ambtenaar aangewezen, speciaal verantwoordelijk voor de beveiliging?

Een aangewezen ambtenaar is bij nagenoeg alle I.D.-en aanwezig, dit is dan een I.D.-functionaris (chef of rechercheur) Binnenkort wordt een B.V.A. voor het gehele korps aangewezen. (Utr.)

De gehele I.D. is collectief voor de beveiliging verantwoordelijk. (Sch.,Dev.,Heerl.) Dit begint bij de top en ver-

volgens naar beneden. Er is dus geen speciale man en deze regeling is in de praktijk gegroeid.(Rtd.)

Mr.SINNINGHE DAMSTÉ ziet hierin ook een - d.w.z. eigenoplossing.

Vraag 10. Zijn de ambtenaren die kennis mogen nemen van zeer geheim en gēheim gerubriceerde stukken op de hoogte van de door hem in acht te nemen beveiligingsmaatregelen en zijn zij voor de behandeling van deze gegevens in het bijzonder gemachtigd?

In het algemeen wordt deze vraag voor wat betreft het eerste deel bevestigend beantwoord.

T.a.v. de bijzondere machtiging voor de behandeling van deze gegevens wordt ontkennend geantwoord. Niet alleen voor het gehele politiekorps, maar ook voor de I.D. ontbreekt de in het Rubriceringsvoorschrift voorgeschreven bijzondere machtiging. De rubricering "zeer geheim" komt nagenoeg niet voor.

Onderscheid maken tussen zeer geheim en geheim is dan ook moeilijk (Rtd.)

Commentaar van B.V.D.-zijde.

Het machtigen in een kleine eenheid is niet doenlijk. (Cr.)

Mr.SINNINGHE DAMSTÉ- resumerend - wijst er op, dat het Rubriceringsvoorschrift kennelijk is bedoeld voor grote, minder overzichtelijke instellingen. De I.D. bestaat in de regel uit een geselecteerde kleine groep. Hij acht de beantwoording van deze vraag, vermeerderd met hetgeen ter vergadering werd toegelicht, bevredigend. Het gaat hem om de geest en niet om de letter.

Vraag 11. Zijn deze in vraag 10 bedoelde personen allen beëdigd of hebben zij een geheimhoudingsverklaring ondertekend?

Voor zover de briefpost ongeopend bij de I.D. aankomt is een zodanige verklaring niet nodig, omdat het I.D.-personeel een ambtseed heeft afgelegd.

Het blijkt, dat het administratief personeel bij de politie niet altijd beëdigd is.(Hrlm.,Edh.,Ensch.).

Het ambtenaar zijn is niet zonder meer het hebben van geheimhoudingsplicht. Onlangs werd het Haarlems regelement voor gemeente-ambtenaren op dit stuk met een verscherpt voorschrift gewijzigd. (Hrlm).

Commentaar van B.V.D.-zijde.

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ, antwoordend op desbetreffende vragen, zegt dat in de set B.V.D.-cursusstof inzake het onderwerp Beveiliging een voorbeeld voor een eedsformule is te vinden. De beëdigde vindt daarin zijn geheimhoudingsplicht vermeld. Hij vraagt de aanwezigen - voor zover nodig - hun chefs te verzoeken alsnog van de betrokkenen de eed af te nemen of een geheimhoudingsverklaring te laten tekenen. Inderdaad is het ambtenaar zijn op zichzelf niet voldoende

Vraag 12. Geschiedt de interne bezorging/circulatie van zeer geheime en geheime stukken in gesloten enveloppe en is het aftekenen voor ontvangst dwingend voorgeschreven? Wordt de circulatie geregistreerd?

Slechts een zeer klein deel antwoordt op alle vragen bevestigend. Het merendeel voldoet, hetzij geheel of gedeeltelijk, niet aan alle punten.

Men merkt op, dat de groepen te klein zijn, om al deze maatregelen te nemen. In den regel weet men precies waar het desbetreffende stuk is. Aftekening voor ontvangst en registratie op datum vindt slechts in sommige verbindingen plaats.

Commentaar van B.V.D.-zijde:

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ zegt te begrijpen, dat deze maatregelen, in het Rubriceringsvoorschrift voorgeschreven, in de gegeven omstandigheden overbodig lijken. De scherpste van het voorschrift is n.l. typisch voor grote gebouwen en niet voor de beslotenheid van de I.D.. Wel acht hij aftekening voor ontvangst zeer gewenst.

Vraag 13. Beschikt U voor de opberging van de stukken over een brandkast of een kluis? Zo neen, welke opbergmiddelen worden voor deze opberging dan gebruikt?

Ongeveer de helft der geënquêteerde politieverbindingen blijkt geen brandkast ter beschikking te hebben. Voor zover er in het politiebureau elders een brandkast aanwezig is, zijn er niet altijd de zeer geheime stukken in geborgen. Wel zijn er stalen kasten.

Commentaar van B.V.D.-zijde:

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ verklaart, dat het niet overdreven is gesteld, als een plaatselijke I.D. de beschikking over een brandkast heeft. De stukken "zeer geheim" behoren daarin zeker thuis.

Vraag 14. Is de I.D.-administratie volledig gescheiden van de centrale administratie?

Deze vraag wordt op een enkele uitzondering na bevestigend beantwoord. (Zie vraag 15).

Vraag 15. Komen in de centrale administratie/kartothek verwijzingen voor naar de I.D.-administratie? Zo ja, open of in code of met tekens? Is de kennis van de code slechts aan enkele ambtenaren bekend?

Voor het overgrote deel wordt voor wat het eerste deel van vraag 15 betreft, ontkennend geantwoord.

In enige gevallen vindt gehele of gedeeltelijke verwijzing (openlijk of per code) naar de I.D.-administratie plaats. In één geval blijken de stukken betreffende DIS-onderzoeken in een ander, het zgn. "massawerk" in de centrale administratie te berusten.

Amsterdam wijst op stukken door de I.D. samengesteld en bestemd voor de Vreemdelingendienst. Er is aldaar geen één-hoofdige leiding voor V.D. en I.D..

Er wordt voorts gewezen op beveiliging in het Gemeentehuis (gegevens over paspoortaanvragers). (Asd. en Tilb.)

Commentaar van B.V.D.-zijde:

Aanbevolen wordt zelf te zoeken naar middelen om te beveiligen ten stadhuize. Is één en ander niet met de burgemeester te regelen? (Cr.)

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ kondigt aan, dat dit onderwerp (vers twee") apart zal worden bekeken. T.a.v. de Provinciale Griffies wordt al één lijn getrokken; dit komt ook bij de P.G.'s.

Hij wijst voorts op de noodzaak van separatie van de I.D.-administratie en vooral ook op het niet opnemen van verwijzingen naar de I.D. op kaarten van centrale kartotheken. (Verandering in dit systeem wordt spontaan door de betrokken verbindingen toegezegd).

Vraag 16. Is de beveiliging van de Justitiële documentatie gewaarborgd als het stukken betreft welke gerubriceerd zijn?

Vraag 17. Zo ja, is er niettemin een verwijzing in de centrale documentatie naar deze stukken?

Uit de schriftelijke beantwoording en uit de in vergadering ontstane discussie over bovengenoemde vragen blijkt, dat alle verbindingen aan deze onderwerpen aandacht besteden, alhoewel bij vele verbindingen een dergelijk probleem zich nimmer heeft voorgedaan.

Separatie vindt plaats; d.w.z. dat de door de I.D. geleverde rapporten in justitiële zaken gescheiden worden geleverd en het aandeel van de I.D. uitsluitend in het I.D.-archief wordt geborgen, althans niet in de normale administratie. (Utr., Rtd., Hrlm., Vl., Rp.Asd.)

Heeft de zaak een zodanig politiek aspect dat ze geheim moet blijven, dan gaat de behandeling naar de I.D.; hoe de zaak zich ook ontwikkelt. (Rtd.)

Voor zover nodig vindt verwijzing van een "justitiële I.D.-zaak" plaats per kaart in de justitiële documentatie. De stukken zijn evenwel apart veiliggesteld. (Gvh.)

Scheiding tussen Justitie en I.D. is bij behandeling van een zaak niet meer mogelijk, als b.v. in een moordzaak tijdens het politiek onderzoek een misdrijf tegen de staat wordt ontdekt. (Arnh.)

Aanbevolen wordt alle stukken in dergelijke gevallen in de brandkast te bergen. (Tilb.)

Commentaar van B.V.D.-zijde:

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ lijkt het gewenst, dat wanneer een justitiële zaak in het politieke vlak komt te liggen zodat de I.D. er bij gehaald moet worden, de I.D. ad hoc gaat beveiligen. Het is niet altijd te vermijden, dat er ander politiepersoneel ingehaald moet worden of er bij betrokken is. Het gaat evenwel om het "weglopen" van de stukken uit het dossier.

Vraag 18. Zijn er beveiligingsvoorschriften ten aanzien van het gebruik van de inlichtingen (verstrekken aan politie-instanties en buitenstaanders)? Zo ja, hoe luiden deze?

In overleg met beide vergaderingen wordt de behandeling van deze vraag tot een volgende bijeenkomst uitgesteld.

Vraag 19. Wanneer in tijden van dreiging tot "noodvernietiging" zou moeten worden overgegaan, hoeveel bedraagt naar schatting het volume of het gewicht van het te vernietigen materiaal?

Hierop wordt zeer gedifferentieerd geantwoord, n.l. van 75 kg tot 14 m³! Eén verbinding betreft hierbij ook de administratie van de Vreemdelingendienst (b.v. Hongarendossiers) (Hrlm.)

Vraag 20. Kunt U bedoelde documentatie splitsen of merken i.v.m. de vernietigingsprioriteit?

Er zijn zes verbindingen die niet zullen of kunnen splitsen. Eensdeels omdat de totale hoeveelheid te klein is, dan wel omdat scheiding niet goed mogelijk is.

Vraag 21. Zijn ten aanzien van een eventuele noodvernietiging reeds plannen opgemaakt, zo ja, welke en werd reeds beproefd of de uitvoering van deze plannen in voorkomende gevallen op vlotte wijze zal kunnen verlopen?

Een aantal der politieverbindingen in beide bijeenkomsten blijkt nog geen mogelijkheden voor vernietiging te hebben voorbereid.

De overigen blijken in het algemeen aan verbranding in vernietigingsovens of in vuurhaarden van gas en/of lichtbedrijven, of kachels van centrale verwarming de voorkeur te geven.

Aandacht wordt gevraagd voor het vervoer, dat alsdan aanwezig moet zijn, alsmede ook aan de voorrang bij de vernietiging die door de I.D. tijdig moet worden bedongen.

Mei 1960.